

MAGYAR ÖRÖKSÉG

108. díjátadó ünnepség

2024. március 23.

ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM

AULA

(1078 Budapest, István utca 2.)

**Magyar Örökség és
Európa Egyesület**

Magyar Örökség és Európa Egyesület
Székhely: 1146 Budapest, Hermina út 45. (Róheim Villa)
Postacím: 1114 Budapest, Bartók Béla út 59.
magyarorokseg1995@gmail.com
Tel.: +36 30 9416-202
www.magyarorokseg.hu
Javasataikat kérjük küldjék a fenti email címre!

MEGHÍVÓ

MAGYAR ÖRÖKSÉG

108. díjátadó ünnepségre

A díjátadás időpontja: 2024. március 23. (szombat), de. 11.00 óra
A díjátadás helyszíne: ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM AULA
(1078 Budapest, István u. 2.)

Kitüntetésben részesülnek a díjátadás sorrendjében:

a Szent Korona őrzésének intézménye

**32. Testőrezred, Koronaőrség és a Magyar Királyi Koronaőrök
Egyesülete**

*laudátor: Dr. Kun Szabó István a Köztársasági Hivatal
Honvédelmi Igazgatóság igazgatója, főhadsegéd*

**a máriapócsi kegytemplomhoz kötődő kegyességi gyakorlat –
a találkozás és a béke helye**

laudátor: Dr. Szabó Irén a Görögkatolikus Múzeum igazgatója

Codex régizene együttes – Erdély

laudátor: Csörsz Rumen István régizenesz, irodalomtörténész

**Dr. Bodó Imre magyar háziállat fajták megőrzéséért kifejtett
munkássága**

laudátor: prof. Dr. Sótonyi Péter az Állatorvostudományi Egyetem rektora

Mártha Mihály Tibor – a doni hősök emlékezetének ápolása

*laudátor: Maruzs Roland alezredes - Hadtörténeti Intézet és Múzeum -
parancsnokhelyettes*

Pécsi L. Dániel jelképtervezése

laudátor: Sipos Endre festőművész, művészetfilozófus, a BB tagja

Dr. Klinghammer István BB elnök köszöntője

Közép-Európa történeti földrajza

Hölgyeim és Uraim! Kedves Egybegyültek!

Közép-Európa politikai szempontból is ütközőterület, ahol a nyugati, keleti és déli hatalmi szférák találkoznak. A terület központi nagy kamrájában a magyar állam alakult ki a 10. században, és megmaradt ott a mai napig. Területe olyan állandóságot mutatott ez idő alatt, mint egyetlen más államé sem ilyen hosszú ideig Európában.

A Kárpát-medence peremein a népvándorlások utáni államok kialakulása óta mindig jelen volt legalább két nagyhatalom. A 10–13. században nyugaton a Német-római, délen a Bizánci Birodalom voltak Magyarország nagyhatalmi állású szomszédjai. Bizánc lehanyatlása után az oszmán-török birodalom jelent meg a Balkánon, és hamarosan kiterjesztette határait a Kárpát-medencéig. Ittközel 200 évig nem tudott továbblépni, végül a 16. században benyomult az Alföldre és a Dunántúlra. Ebben az időben a német birodalomnak lassan elkülönülő keleti fele, Ausztria jelentette a nyugati nagyhatalmat. A török birodalommal közel egy időben indult meg keleten az orosz birodalom terjeszkedése. Lengyelország felszámolása után három nagyhatalom csoportosult a Kárpát-medence körül: Ausztria, Oroszország és Törökország.

A magyar állam mellett a lengyel királyság játszott még ütközőterület szerepet a keleti és nyugati hatalmak között. Ennek az államnak azonban nem voltak természetes határai és természetesen összetartozó területei. Határai ezért állandóan változtak, területe igen nagy szélsőségek között növekedett vagy zsugorodott. Végül a 18. század végén a szomszédos nagyhatalmak (Poroszország, Ausztria, Oroszország) teljesen felosztották maguk között.

Az államhatárok tartóssága Közép-Európában

Európában az élet ezer esztendő óta rengeteg szállal, elszakíthatatlanul belegyökerezett a területbe, hozzásimult a tájakhoz és természetes keretekbe tömörült. Nincs még egy kontinens, ahol annyi jól zárt, természetes keret segítené az embert szervezkedő munkájában, mint Európában. Közép-Európa területén igazolódik az a tétel, hogy a természetes akadályvonalaknak, a földrajzi határoknak az államterületek fejlődésére és a politikai határok kialakulására igen jelentős hatásuk van.

Közép-Európában azóta, hogy a népvándorlások kora után szilárd államokba rendeződött a terület, a Kárpátok ívén futó országhatár bizonyult a legtartósabbnak. Ehhez hasonló tartós határt egész Európában csak a Pireneusok hegyvidéke alkotott Spanyolország és Franciaország között. A Kárpátok hegyláncait messze elkerülik a települések, a legtöbbször több sorban futó vonulatokat sűrű erdők borítják. Bányakincsekben a hegyvidék általában szegény. A Kárpátok jó határai az Alpok keleti nyúlványaival és a Dinári-hegyvidékkel kapcsolódva egy elég nagy és egymást kiegészítő részekből álló táj együttest ölelnek körül. A jó határokon kívül ez is és a nagy energiájú kitűnő központ is elősegítette a magyar államterület egységét és maradáóságát.

A német–lengyel határ az Odera medencéjének szélén, a kelet-porosországi tóvidék és az Al-Duna vonala bizonyultak még tartós határoknak Közép-Európában. A lengyel–német határon sok volt az apró ide-oda tolódás. A kelet-porosz tóvidék jobb természetes gát, az Al-Duna vonalát pedig a Bolgár-tábla és a Havasalföld között széles öntésterület kíséri és teszi kitűnő földrajzi határrá. A Balkán-félszigeten Dalmácia áthághatatlan és lakatlan hegység határai, valamint a Száva folyó mocsaras, vizenyős partjai bizonyultak jó elválasztó vonalnak. A Cseh- és Morva-medencék hegység határai bányakincsekben gazdagok, sűrű népesség lakja be őket, ezért nem a legjobb határok. Önálló ország területnek elég kicsiny is a medence, amelyet közrefognak. A Német Birodalomban, majd Ausztriában, mint belső határok azonban jól érvényesültek.

A Fekete-tenger körüli száraz sztyepöv a lovas népek országútja volt a népvándorlások kora után is, jó ezer esztendőn át. Azért itt észak–déli irányban a határok nem tudtak megmaradni.

*

Tizenegy évszázad távlatában területünk középső nagy kamrájában a Kárpát-medence magyar állama jelenti a határait, területét legjobban tartó szolid, szilárd magot. Körülötte változnak a birodalmak és a megmaradóknak is állandóan és jelentősen változnak területeik, vándorolnak határaik.

Ez a földrajzi és történelmi helyzet, amely ellentéte a szomszéd államokénak, nyomta rá a bélyegét Magyarország belső fejlődésére is. A konzervativizmusnak, jogfolytonosságnak, a kívülről jövő ellentétes hatások egyeztetésének és az ezzel járó nyugodtabb, lassúbb járású gondolkodásnak itt inkább helye és értelme van, mint más államokban.

A Szent Korona őrzésének intézményei

A Szent Korona több, mint 1000 éves múltja egybeforr Magyarország történelmével, s annak minden viszontagságával. Sokan, sokféle vitték legnemesebb kincsünket; vagy azért, hogy a hatalom legitimációjának zálogaként birtokolják, vagy éppen azért, hogy az ilyen indíttatások elől menekítsék.

A Szent Koronát a kezdetektől őrzőkre bízták – először az egyházra, majd világi bizalmasokra, később választott örökre –, akik alárendeltségébe az ereklye védelme érdekében katonai erő tartozott. Épp 560 éve hirdették ki a fehérvári országgyűlésen az 1464. évi II. törvényt, amellyel létrejött a koronaőr tisztség, és amely részletesen szabályozta a Szent Korona őrzésének körülményeit. A XV. századtól fokozatosan alakultak ki az írásbeli szabályzók arra vonatkozóan, hogy a koronázási jelvényeket hol és hogyan kell őrizni, s 1608-ban megalakult az első önálló, reguláris koronaőr alakulat is a pozsonyi várat védő katonaság mellett.

A Szent Korona őrsége Mária Terézia uralkodásának idején kezdett betagozódni a reguláris haderőbe, s 1751-ben megalakult a Magyar Királyi Koronaőrség. A kiegészítést követően újjászületett alakulat már teljes egészében a honvédség kötelékébe tartozott. Megjelent jellegzetes öltözete és fegyverzete, s feladatrendszerébe beépült a díszelgés is, hiszen a közszemlére tett Szent Korona mellett a koronaőrök adtak díszőrséget. Az 1900-as évekre világossá vált, hogy a Koronaőrség különleges felelősséggel felruházott „elitalakulat” speciális szabályzókkal.

1945-ben Pajtás Ernő koronaőr ezredes és társai a második világháború pusztítása elől mentették meg a magyar kincset. S habár a három évtizednyi amerikai őrzés alatt hivatalosan soha nem számolták fel, a Koronaőrség ebben az időben megszűnt létezni. Amikor 1978-ban hosszas diplomáciai tárgyalásokat követően a Szent Korona hazakerült, biztonságát és díszőrségét a Köztársasági Őrezred és polgári fegyveres őrség garantálta.

A Magyar Királyi Koronaőrség történelmi hagyományai azonban ebben az átmeneti időben sem merültek feledésbe hála néhány még élő egykori koronaőrnek. Az 1944-es menekítésben részt vevő Vitéz József és társai 1991-ben megalapították a Magyar Koronaőrök Egyesületét, hogy megőrizzék a koronaőrzés hagyományait és helyreállítsák a történelmi intézményt.

Alapszabályba foglalták a koronaőr hagyományok ápolását, sírhelyek gondozását, tudományos kutatómunka és ismeretterjesztés szervezését, és hagyományőrző díszelgési feladatok ellátását. Kezdetből céljuk volt, hogy a Szent Korona és a hozzá tartozó drágaságok őrzése visszakерüljön a

Honvédség feladatrendszerébe. Az alapító halála óta Woth Imre vezeti az egyesületet. Maximális elhivatottságukhoz és hozzáértésükhöz kétség nem fér, s mára főszereplői valamennyi határon innen és túl rendezett, a Szent Korona hagyományának ápolásával összefüggő eseménynek. Jelen vannak állami ünnepeken és kiemelt rendezvényeken, megemlékezéseken és ott voltak Ferenc pápa budapesti fogadásán is. 2020. augusztus 20-án ünnepélyesen átadták és felszentelték a Szent Jobbot 1938-ban szállító felújított Aranyvonatot, amelyet azóta minden magyar ember megcsodálhat.

Az Egyesület 20 évnyi fáradhatatlan munkájának gyümölcse 2011-ben ért be, az alapító örökül hagyott parancsa teljesült: a Magyar Honvédség kötelékében megalakult a Honvéd Koronaőrség, s ezzel a Szent Korona protokolláris és biztonsági őrzése ismét a fegyveres erő feladatkörébe került.

Az alegység alapító parancsnokaként máig hálás szívvel gondolok arra a felbecsülhetetlen tudásra és tapasztalatra, amellyel az Egyesület hozzájárult a Koronaőrség újjáélesztéséhez. Utódom, Ádám Barnabás ezredes és a jelenlegi parancsnok, Roxin István őrnagy példásan folytatták, folytatják a munkát.

A 32. Testőrezred Koronaőrség tagjai ma is csak különleges kiképzés és felkészítés után válhatnak alkalmassá arra, hogy a nap 24 órájában, fegyveres szolgálattal lássák el Magyarország alkotmányos állami folytonosságát és a nemzetegységét megtestesítő Szent Korona teljes körű biztonsági és protokolláris őrzését. Fizikailag és szellemileg is különleges szolgálat az övék. Minden koronaőr felesküszik arra, hogy a Szent Koronát minden veszélytől megóvja, állhatatosan őrzi, és illetéktelen kézbe jutását élete árán is megakadályozza. Ebben áll ennek az 1000 éves különleges szolgálatnak a lényege.

Megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm a 32. Testőrezred Koronaőrséget és a Magyar Királyi Koronaőrök Egyesületét a „Magyar Szellem Láthatatlan Múzeumában”.

Szívből gratulálok nekik a méltán megérdemelt Magyar Örökség-díjhoz!

Dr. Kun Szabó István vezérőrnagy
a Honvéd Koronaőrség alapító parancsnoka

MÁRIAPÓCS NEMZETI KEGYHELY

A találkozások helye, a béke forrása

Máriapócs Istennel és az embertárssal való találkozás helye. A történelmi időben három alkalommal mutatkoztak meg a csodás jelek, hogy általuk megtapasztalhassuk Isten jelenlétét a pócsi Istenszülő könnyező kegyképén keresztül.

1696. november 4-én a szabolcsi Pócs falucska görögkatolikus fatemplomában, a hívek arra lettek figyelmesek, hogy az Istenszülő szeméből bőségesen folynak a könnyek. Ez az első könnyezés december 8-ig tartott. Ezen a napon olyan hideg volt, hogy a víz és a bor megfagyott a templomban, de az ikonról lecsorgó könnyek tovább omlottak. Hosszas vizsgálatok után a könnyező képet I. Lipót császár 1697-ben Bécsbe vitette. Ott több hónapig tartó ünneplés után a Szent István-dómban helyezték el. Erre az időre tehető a török elleni végső győzelem. Ennek sikerét, a zentai győzelmet a kor közvéleménye az Istenszülő hathatós közbenjárásának tekintette. Ennek is köszönhető, hogy mint a kereszténység védőpajzsa, a pócsi könnyező Istenszülő kegyképének tisztelete, egész Európában elterjedt a 18. század folyamán.

A magyar emberek nem nyugodtak bele, hogy a császár elvitette a könnyező kegyképet. Rákóczi 1703-ban megfogalmazott követelései között is szerepel a kegykép visszaadása. Az nem vigasztalta őket, hogy kaptak egy másolatot az eredeti képről.

Azonban a Pócson elhelyezett másolat 1715. augusztus 1-én újra könnyezett. Ennek hitelességét elismerő Erdődy Gábor Antal egri püspök 1715. szeptember 19-én Pócsot Szűz Mária kegyhelyének nyilvánította. A falu felvette a Máriapócs nevet.

E második kegykép aztán 1905-ben újra könnyezett. E 20. századi esemény szemtanúi a közelmúltig itt éltek közöttünk.

Máriapócs kiemelkedik a Kárpát-medence Mária kegyhelyei közül, és a pócsi Istenszülő kegykép tiszteletével egész Európában és a tengeren túl is találkozhatunk.

Az európai kultuszban, segítő Máriaként és a kereszténység védőbástyájaként jelenik meg. Tisztelete a bécsi kultusznak köszönhetően másolatok, nyomtatványok, metszetek, imafüzetek formájában egész Európában elterjedt.

A Magyar Királyság és a Kárpát-medence népei számára a második könnyezés a hely kiválasztottságát üzentte. Máriapócs évszázadokon keresztül egészen napjainkig a testi és lelki szükségben szenvedő emberek gyógyulásának

helye. Már a könnyezés ideje alatt és azt követően egészen napjainkig történnek csodás események, testi és lelki gyógyulások.

Kárpát–medence sokféle etnikuma: magyarok, szlovákok, ruszinok, ukránok, románok, cigányok egyaránt sajátjuknak tekintik és lelki otthonuknak tartják a kegyhelyet.

Az egyházi és társadalmi változások összefonódnak Máriapócs történetében. 1991-ben II. János Pál pápa magyar nyelvű görögkatolikus Szent Liturgiát végzett, ahol a Kárpát-medence minden országából érkeztek zarándokok. Máriapócs akkor nem csak a lelki szabadságot, hanem a társadalmi, politikai felszabadulást is közvetítette. A kommunista elnyomás alól felszabaduló népek, és az addig betiltott görögkatolikus egyház hívei együtt hallgathatták meg a Krisztus szabadságán keresztül az emberi személy szabadságát hirdető szent pápa üzenetét.

2005-től a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Nemzeti Szentéllyé nyilvánította Máriapócsot, amely ezáltal az Európai Mária-kegyhelyek Konferenciájának magyar képviselőjévé is vált.

Az ide zarándokló hívek jól ismert szokása, hogy fölmennek az ikonhoz és megérintik, megcsókolják az utolsó könnyezés cseppjeit felfogó selyemkendőt tartalmazó szelencét és a kegykép kicsinyített másolatát. Ezt az elmaradhatatlan gesztust, a csak ezen a helyen használatos kifejezéssel „értetkőzésnek” hívják. A szó magába foglalja az érintés mozzanatát, amely gyakorító képzővel ellátva, visszaható módon használt formában egyszersemind azt is kifejezi, hogy miközben az imádkozók megérintik ezeket a tárgyakat, eközben s ezáltal az Istenszülő érintését is fogadják. Ez a vallási tapasztalat szerves részét képezi a pócsi ájtatosságoknak.

Az év minden napján nyitva álló kegytemplomba emberek ezrei térnek be imádkozni, az Istenszülővel és karján hordozott Szent Fiával találkozni. Ez a keleti hagyományokból származó vallásgyakorlat összefogja nem csak a magyar görögkatolikusokat, de a környező népek keleti és nyugati keresztényeit, beleértve a más felekezetű hívő embereket is. Ezért mondhatjuk, hogy Máriapócs az Istennel és embertársainkkal való találkozás, a kiengesztelődést és békét nyújtó találkozások helye.

Dr. Szabó Irén igazgató
Görögkatolikus Múzeum

Az erdélyi Codex együttes laudációja

A székelyekről kétféle kép él a köztudatban. Az egyik típus szűkszavú, komor, néha harcias, hajlíthatatlan. A másik a góbé, aki különleges ötletei és humora segítségével érvényesül a világban. Nem vitás: a *Codex* az utóbbit képviseli, 1996 óta. Hol virtuóz dallamvezetéssel, hol zenei és szöveges tréfákkal, hol elmélkedéssel vagy akár zsoltárok szent szavaival, de leginkább a produkció mélyéről mindent irányító játékkal és emberbarátsággal. A *Codex* a neve ellenére semmilyen kódexet nem kínál viselkedésre, nem akarja szabványnak tekinteni vagy akként hirdetni saját művészeti elveit. Tagjai a historikus régizenei nyelvet remekül „beszélik” vonókkal, furulyáikkal és énekükkel, de ezt láthatólag nem érzik elegendőnek. A jelenkori közönséget szeretnék megszólítani, s ehhez közös játék kell, a régi művek közösségi szórakoztató értékeinek megragadása, esetleg újragondolása. Ebből pedig kifogyhatatlan tartaléka van a székely együttesnek.

Tagjai Csíkszeredában élnek, kivéve vezetőjük, Dr. Filip Ignác furulya- és fuvolaművész, aki Sepsiszentgyörgyön lakik, és Brassóban tanít a Transilvania Egyetem zeneművészeti karán. A többiek Szabó-Málnási Éva fuvolás-furulyás kivételével vonós hangszereken játszanak: Kovács László és Kovács Éva hegedűn, Adorján Csaba brácsán, Lázár Zsombor csellón és kobzon, Szőgyör Árpád pedig nagybőgőn, ő az énekes szólista is. Nemzetközi kurzusokon és erdélyi népzenei edzett művészek, zenetanárok, nagyobb zenekarokban is muzsikálnak. Aki rendszeresen jár a Csíkszeredai Régizenei Fesztiválra, megfigyelhette, hogy a *Codex* tagjai a Barokk Fesztiválzenekarban milyen odaadóan és invenciózusan játszanak Bachot, Händelt, Telemant vagy amit épp kell. Játékukban az alázat és az egyediség termékenyen keveredik, s ez mindig megihleti, tűzbe hozza a koncertmestert, Ulrike Titze drezdai barokk hegedűst is. Ritkán látni olyan eleven kommunikációt a barokk zenészek körében, mint a Fesztiválzenekar több pontján muzsikáló Codex-tagokét. E nemzetközi rangú társulatban erdélyi és magyarországi kollégák mellett román és német muzsikások dolgoznak együtt egy kemény hétig. Péntek este templomi koncert, vastaps, állva tisztelgő sok száz fős közönség. Nevetés vagy mélyről feltörő sírás, mint a 2018-as Máté-passió esetén.

Am a történet nem ér véget aznap este. Szombat reggel a *Codex*-tagok első közt érkeznek a Mikó-várba. Délelőtt a kisgyerekeknek muzsikálnak, aztán este saját koncert, táncház. Tudják, mi kell az adott helyzethez, hogy igazi zenei élményt adjanak, hogy játék legyen. A régizenei mozgalomban bizonyos fokig elvárás a sokoldalúság, de ők ezt nem elvárásként élik meg, hanem láthatólag

a saját örömeik forrásaként. Sose láttam még fáradtnak, fásultnak őket. A természetes jóérzés, csalfintáság minden zenéjükre rányomja vidám bélyegét. Ezzel az erdélyi és külföldi (francia, olasz, portugál) közönség minden rétegét képesek megszólítani. Közös hangversenyeket adtak többek között Andrejszki Judittal, Bognár Szilviával, Kobzos Kiss Tamással, részt vettek Jean-Christophe Frisch *Baroque nomade* projektjein.

Repertoárjuk igen tágas, és messze túlnő Erdélyen, de a középpontban a XVII–XVIII. század magyar vonatkozású zenéje áll. Az 1670-es évekbeli *Kájoni-kódex* és a *Vietórisz-kódex*, az 1730 körüli Apponyi-kódex nyugati és helyi táncaitól a verbunkos korig, újabban a Petőfi- és Arany-dalokig terjed. Önálló műsorral adóztak Johannes Honterus ódaskönyvének, Szenci Molnár Albert zsoltárainak, Balassi és Pálóczi Horváth Ádám énekeinek. Sajnos a régi CD-ik alig elérhetők, a legutóbbi 2015-ben jelent meg. Megérdemelnének egy széles körben terjesztett lemezt.

A verbunkos daraboknál különösen megtérül a stiláris sokoldalúságuk, a barokk és a népi vonásnemek, díszítések ötvözése, ugyanakkor a rendezett többszólamú hangzás igénye. Egyszerre udvari és népi ez a hangkép, nagyjából félúton a *Capella Savaria* nagyobb felállásra megírt feldolgozásai és a népzenei alapoktól indulva rekonstruáló Jánosi vagy a Hungaricus együttes kislétszámú eszménye között. Örömmel hallgatnák őket a Mikó vagy Bánffy grófok, de a csíki falvakban élő székely katonák is. Nevetnének és néha búslakodnának, aztán megint nevetnének, füttyülnének a világra. A *Codex* együttes segít megérteni a régi és mai góbékat, s egy rosszkedvű világban mélyen emberi vigasztalást kínálnak mindnyájunknak. Becsüljük meg, mert ez is lehet magyar örökség.

Csörsz Rumen István
régizenesész, irodalomtörténész

Dr. Bodó Imre

laudáció

Bodó Imre méltán foglal helyet a magyar állattenyésztők nagyjainak sorában, nincs a Kárpát-medencében állattenyésztő, állatorvos, aki ne ismerte volna. Engem személy szerint különös megatottsággal és büszkeséggel tölt el, hogy atyai barátomnak tudhattam Tanár urat, akit 1974-ben ismertem meg az Állattenyésztési Tanszéken. Köszönöm a sorsnak, hogy tanítványa és kollégája lehettem, két évvel ezelőtt még 90. születésnapja alkalmából köszönhettem és az Életfa díjat adhattam át számára.

Bodó professzor 1932. október 4-én született Budapesten apai oldalról székely, anyai oldalról bánáti nagybirtokos családból. Kőszegen kezdte tanulmányait a katonai reáliskolában, majd a piarista gimnáziumban tanult tovább, ahol a magatartásformát és a jellemet is meghatározó hagyományos humanista szellem uralkodott. 1951-ben kitűnő eredménnyel érettségizett.

1956-ban kitüntetéses minősítéssel szerzett agrármérnöki diplomát a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. 1972-ig a gyakorlatban dolgozott, a Hortobágyi Állami Gazdaság főállattenyésztőjének nevezték ki. A németül, angolul és franciául kiválóan beszélő Bodó Imre 1974-ben Horn professzor meghívására került az Állatorvostudományi Egyetemre, ahol 1984-től tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést kapott.

Doktori fokozatát a magyar szürke marha tenyésztésének kérdéseiből írott disszertációval szerezte meg. Kandidátusi értekezését a lótenyésztés populációgenetikai kérdéseivel kapcsolatos témában, nagydoktori értekezését a „Géntartalékok megőrzése az állattenyésztésben” címmel védte meg.

1996-tól a Debreceni Egyetem Állattenyésztés és Takarmányozástani Tanszékén, mint nyugdíjas emeritus professzor dolgozott, elsősorban a hagyományos állatfajták megőrzésének genetikai programjában.

Bodó Imre nemcsak az állattenyésztés valamennyi ágának ismerője, kutatója, oktatója, hanem sokoldalú műveltséggel rendelkező, a közéletben aktív, véleményét mindig vállaló és mellette érvelő hiteles ember volt. Az őshonosság értékeit már hat évtizeddel ezelőtt felismerte.

A magyar szürkemarha kiirtásának megghiúsulása Bodó Imrének és a szakmájukat, állataikat szerető állattenyésztők, gulyások elszántságának köszönhető, akik a puszta mélyére rejtettek közel 200 tehenet, néhány bikával ez adta a fajta megmentésének a magvát. Ehhez a szakmai meggyőződés mellett merészség kellett, székely őseinek állatszeretete és furfangja, a kőszegi katonai reáliskolában sajátjává vált keménység és fegyelem, katonatiszt édesapjának,

piarista tanárainak, gödöllői professzorainak példája, s mindenekelőtt a vele jóban-rosszban kitartó felesége bátorító szolidaritása.

Munkásságának elismeréseként több hazai és nemzetközi kitüntetésben részesült, de saját bevallása szerint a különböző elismerések között kettőre volt büszke igazán: az Állatorvostudományi Egyetem hallgatóitól kapott, a legjobb előadónak szóló oklevélre és egy hortobágyi gulyás mondására, miszerint: „akkurátus kis ember volt, de ha azt mondta, hogy reggel négykor ott kell lenni, akkor ott kellett lenni, mert ő is ott volt.”

Ő is mindig elismerte és nagyra tartotta az egyszerű pásztorembereket, ahogy ezt ki is jelentette: „egyedül semmire sem mentem volna, az elkötelezett és bátor hortobágyi pásztoroké az érdem.”

Bodó Imre professzor kutatási pályájának jelentős részét helyi fajták védelmének szentelte. Ő volt az első, aki tudatosította a magyar társadalommal a génmegőrzés fontosságát. Keresve is nehezen találni nála népszerűbb, közkedveltebb tudóst és tanárt, akinek az előadásait hallgatni kitüntetés és kulturális élmény volt.

Kiváló gyakorlati érzéke, az állattenyésztés valamennyi szintjén dolgozókkal kialakított kapcsolata, az iránta megnyilvánuló tisztelet és megbecsülés mindenkit e téma fenntartás nélküli elfogadására és sikerre vitelére ösztönzött. A magyar szürkemarha új évezredbeli létezése munkájának közvetlen eredménye, de közvetve mindegyik magyar állatfajta fennmaradásához hozzájárult. Ezért vált Bodó Imre nemcsak hazánkban, a Kárpát-medencében, de a nemzetközi tudományban is elismertté, munkája világraszóló teljesítménnyé.

Tanítványaként és kollégájaként mondhatom, hogy Bodó Imre nem papírizű ismereteket adott át hallgatóinak, nemzetközi kitekintésű elméleti tudása mellett ontotta a gyakorlati példákat.

Bodó professzor úr egy önfeláldozó, becsületos, tiszta élet példáját hagyta ránk, egy hitéhez hű, igaz magyar ember példáját, akinek egész élete új világot nyitott meg emberségben, tudásban.

Prof. Dr. Sótonyi Péter
Állatorvostudományi Egyetem rektora

Mártha Mihály Tibor

méltatása

Mártha Mihály Tibor 56-szor zarándokolt ki a Don-kanyarba, 34 éve fáradhatatlanul végzi a doni hősök emlékének ápolását.

Tibor anyai nagybátyja, Mártha Lajos 1917. március 1-jén született Fényeslitkén, a református család hetedik gyermekeként. A 24. könnyű tüzérezred II. osztályában teljesített szolgálatot, amikor 1942 nyarán kiérkezett a doni hadműveleti területre. A szovjet csapatok áttörése után 1943. január 16-án, a visszavonulás és a halogató harcok közben Osztrogozsszk város térségében – a korabeli veszteségi nyilvántartásból szó szerint idézve – „légitámadás következtében bombaszilánktól elesett”. Még nem volt 26 esztendő...

Az eltemetésre vonatkozó rubrika a veszteségi kartonon kitöltetlen maradt. A visszavonulás közben, a támadó szovjet csapatok tüzeiben gondolni sem lehetett méltó temetésre, sokszor semmilyenre, ott maradt a katona holtteste ahol a halál érte és csak a harcok elmúltával temették el őket, sokszor hevenyészett tömegsírban.

Ez az üres, kitöltetlen rubrika, sok veszteségi kartonon szerepel a doni harcokban hősi halált halt katonánál, ez az üresség azután a családokban, a hozzátartozókban is ürességet, kitöltetlen űrt hagyott magában. Így volt ezzel a Mártha család is Fényeslitkén, és így volt ezzel Tibor is, amikor elkezdett felcseperedni és a családban „Lajoshoz” hasonlították, aki odamaradt a háborúban a misztikusnak hangzó „Don-kanyarban”.

Tibor 1989-ben 28 évesen döntötte el, hogy ő bizony elmegy oda, ahová addig magyar ember kegyeleti útra még nem mehetett és megpróbálja kideríteni nagybátyja nyughelyét vagy legalább a helyszínen emlékezik meg róla és letesz ott valahol egy koszorút. Indulása előtt a megyei és országos lapokban a következő felhívást tette közzé: **„1990 nyarán indulok a Don-kanyarba, akinek a szívét ez megérinti, jöjjön velem!”** 1990 augusztusában összesen 33-an csatlakoztak hozzá: árvák, özvegyek, akkor még élő veteránok, valamint televíziós stábjával Kóthy Judit riporter. Kijevig vonattal, Voronyezsig repülővel, onnan pedig autóbusszal érkeztek meg az egykori harcok színhelyére.

A következő évben megszervezett zarándokcsoport létrehozta a *„Don Menti Magyar Honvédsírok Gondozására Alapítványt”*, amelynek Tibor lett az elnöke. Az Alapítvány azóta is aktívan ápolja a doni hősök emlékét. Sajnos a laudáció terjedelme nem teszi lehetővé ezek felsorolását, de többek között feltérképezték a 2. honvéd hadsereg ki-és visszavonulási területén egykor létesített honvédtemetők helyszíneit valamint a helyiek által mutatott helyeket,

ahol 1943. január 12-ét követően létesítettek tömegsírokat. A többtucatnyi zarándokúton különleges és fájdalmas emberi sorsokat ismert meg, elmondása szerint ezek a sorsok gazdagabbá tették. *„Egyfajta küldetéstudat alakult ki bennem. Jó a lelkeknek, amikor e távoli térségben járva hősi halottainkra emlékezve koszorút, mécses, nemzeti színű szalagot helyezek el a temetőkben vagy az útszéli kereszteken. Az eltelt évtizedek eseményeinek következménye, hogy immár azokra a zarándoktársakra is emlékezni kell, akik már nincsenek közöttünk.”* – nyilatkozta Tibor, aki 1998 óta szeretett településének polgármestere is egyben, de a hivatali teendők mellett is tovább folytatta a doni hősök emlékének ápolását.

Az 1990-es évek végén, a szovjet államadóság terhére, a Honvédelmi Minisztérium hadisírgondozó szervezete felügyeletével két központi temető létesült a Don-mentén. Az exhumálási munkálatokat követően több mint huszonnyolcezer magyar katona földi maradványa nyugszik immár méltó körülmények között a boldirevkai és a rudkinói Központi Katonai Temetőben. Azóta a két központi temető is célállomása a zarándokutaknak. Mártha Tibor meggyőződéssel állítja, hogy a helyiek nemhogy nem rongálják a magyar emlékhelyeket, sokkal inkább gondozzák azokat.

Munkája elismeréseként 2012. március 15-én Schmitt Pál köztársasági elnök úrtól vette át a Magyar Érdemkereszt ezüst fokozata állami kitüntetést. Erről úgy nyilatkozik, hogy nagy megtiszteltetés volt, de úgy érezte, hogy nem nála van méltó helye, hanem az „elfelejtett hadsereg”-nél. Még abban az esztendőben kivitte a Don-kanyarba, és elásta az 1990-ben állított kopjafa tövével, mint mondta: *„Hitem szerint ezzel az elismeréssel nem engem, hanem a 2. magyar hadsereg honvédeinek helytállását, haza iránti elkötelezettségét, a hadiözvegyek és hadiárvaik fájdalmát ismerte el a magyar kormány.”*

Az első zarándokút óta eltelt 34 esztendő emlékeit többszáz órányi film, több ezer fotó és írásos dokumentum, valamint hozzátartozói levél őrzi. Amikor azt kérdezik tőle, miért teszi, azt válaszolja: *„Nehéz megfogalmazni, de hiszem, hogy Istennek célja volt és célja van velem, amikor erre a feladatra kijelölt.”*

Maruzs Roland alezredes
igazgató, parancsnokhelyettes
Hadtörténelmi Intézet és Múzeum

Pécsi L. Dániel életműve - Laudáció

A Magyar Örökség-díj, a világ magyarságának „Szellemi Becsületrendjének” egyik alapítóját: Makovecz Imre építész ídézem: Imígyen szólott Pécsi L. Dániel jelképművészhez: „Danikám, jómagam a templomaimmal, Halmos Béla a hegedűjével, Te pedig címereiddel összeteretted a Kárpát-medence magyarságát. Az „összeterelés” szó itt a lelki együttlétről, az együtt lélegzésről szól. Összetartozásunkról, közös lelki- szellemi gyökereinkről.

Jó érzés abban a tudatban élni, hogy sokan vannak, sokan vagyunk, akik számára ezek a lelki- szellemi gyökerek meghatározó szerepet töltenek be életünkben. Közülünk jó néhányan aktív szerepet, feladatot vállalnak a magyar közösségek építésében, a meglévő közösségek megszilárdításában, az összetartóerő megőrzésében. Pécsi L. Dániel jelképművész ebbe a csoportba tartozik.

Már férfikora delén a villamos üzemmérnöki hivatást múzeumi-restaurátori hivatásra váltotta fel. Ő is részt vett többek között a Koronázási Jelvények műtárgyvédelmi munkálataiban, s ekkor mélyült el a jelképek világában, s a címertanban.

Azt is azonnal felfedezte - mert mindig a nemzeti közösséghez tartozó és közösségépítő ember volt – hogy az 1990-es rendszerváltás nyomán igény merült fel nemcsak a több évszázados jelképeink visszaállítására, hanem a kisebb közösségekben is kialakult a szándék, hogy saját címerrel is rendelkezzenek.

Ezt a feladatot Ő, örömmel vállalta. Az elmúlt 30 évben legalább 1000 címert tervezett, azaz a címerekkel vizuálisan rekonstruálta számunkra a magyar történelmet.

Mint tudjuk a heraldika nagyon szigorú tudomány és művészet. A kötött szabályok betartása mellett azért lehetőség adódik egyéni kombinációkra is. Az általános és egyetemes jelképek, vizuális hieroglifák mellett olyan egyedi tárgyakhoz kötődő szimbólumokra is, melyek felélesztik identitástudatunkat. Így módon Pécsi L. Dániel zászlótervei, címerei, arculattervei lelki- szellemi támaszt nyújtanak határon belül és határon túl élő honfitársaink számára.

Érdemes felidézni néhány jelképet: pajzs, vár, torony, főnixmadár, pelikán, sas, kerecsensólyom, lándzsa, nap- hold, kettős kereszt, kapu, horgony, hal, hajó, búza, szőlő, bőségszaru, páncélos jobb kar, Árpád-kori zászló, stb.

E jelképek végigkísérik és felidézik keresztény hitünk és történelmi múltunk lelki történéseit, s megszilárdítják jellemvonásainkat: igazságszeretetünket, állhatatosságunkat, bátorságunkat, áldozatkészségünket, nemes becsvágyunkat, s nem utolsósorban méltóságunkat, mely békeszeretettel társul.

Ha fizikai értelemben, országhatár módosítással nem lehetséges egyesíteni nemzetünket: címerekkel azért lehet. S ezt Pécsi L. Dániel jól műveli. Nemcsak az Ő életének volt felejthetetlen napja 2021.szeptember 17-e, amikor Nagyváradon a Püspökség dísztermében és udvarán az egyházkerület 233 címeres zászlójának felavatására és megáldására sor került. Ezek az emelkedett ünnepélyes percek erősítenek és életben tartanak bennünket.

Nem véletlen, hogy Pécsi L. Dánielt szeretett testvérként fogadják a Trianon által elcsatolt valamennyi országrészen. Farkaslakán, Csitár községben, Zsére községben, Gömör országban, Kalotaszegen, Jegenye községben, Körösfőn, Magyarlakán, s folytathatnám a sort. Ezeken a településeken a díszpolgári címet is megkapta.

Életművét méltatta Fekete György akadémikus, Dr. Kukorelli István alkotmányjogász, Okos Márton közíró, Benkei Ildikó rádiós szerkesztő.

2019-ben megkapta a Magyar Ezüstkeresztet.

„Egy kései végvári vitéz” című életutat bemutató kötetet olvasva még többet megtudhatunk Pécsi L. Dániel önzetlen és fáradhatatlan közösségépítő munkájáról.

Mindezek alapján Pécsi L. Dániel jelképművész, végvári vitéz feladatvállalásával címer- zászló és látványtervei által máltóvá vált a Magyar Örökség-díjra, a Láthatatlan Szellemi Múzeumba való bekerülésre.

Sípos Endre
festő- és grafikusművész, tanár, művészetfilozófus
BB tag

Magyar Örökség és Európa Egyesület (1%)
adószám: 18232101-1-42

Székhely: 1146 Budapest, Hermina út 45.
Postacím: 1114 Budapest, Bartók Béla út 59.
e-mail: magyarorokseg1995@gmail.com
Tel.: +36 30 9416-202
www.magyarorokseg.hu

Kérjük személyi jövedelemadója 1%-át ajánlja
a Magyar Örökség és Európa Egyesületnek

**A Magyar Örökség és Európa Egyesület,
valamint a Magyar Örökség Díj fő támogatója
az Agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság.**

AGRÁRMINISZTÉRIUM

Támogatóink:
Schmitt Pál volt köztársasági elnök
Vincze László és Fiai Papírmerítő Műhely